

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. שתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה ... תרומת מעשר.....1
- ב. המניה פירות להיות מפריש עליהן ... מעות להיות מפריש עליהן ... מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין.....2
- ג. בשלשה פרקים בודקין את היין בקידום של מוצאי החג ובהוצאת סמדר ובשעת כניסת מים בבוסר.....3
- ד. אם אבדו ... חלוקין עליו חביריו על רבי אלעזר.....4
- ה. מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברה"ר טמאות.....5
- ו. בג' פרקים מוכרין את התבואה ... בשלשה פרקים מוכרין את היין בפרוס הפסח ובפרוס עצרת ובפרוס החג ושמן מעצרת ואילך ... הלכתא ... לשותפין.....5
- הדרן עלך נל הגט.....6

דף לא.

א. שתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה ... תרומת

מעשר

אין תורמין¹ תרומה גדולה לא במדה ולא במשקל ולא במנין, לפי שלא נאמר בה שיעור ולפיכך לא ימדוד אורך ורוחב הפירות שמפריש לתרומה, ולא ישקול אותם, ולא ימנה אותם, אלא יתן באומד כלומר שישער שיעור שצריך לתת. אלא אומד ומפריש בדעתו כמו אחד מששים. עין רעה אחד מחמישים עין בינונית אחד מארבעים עין יפה.

אבל מותר לו למדוד ולשקול ולמנות את טבלו ואח"כ מוריד ממנו התרומה באומד, וי"א² שמצוה שימדוד וישקול וימנה את טבלו כדי שיוכל לאמוד אח"כ יפה.

¹ רמב"ם הלכות תרומות פרק ג הלכה ד

² גר"א בשנו"א פ"א מ"ז דתרומות וכ"כ במשנה ראשונה וכן משמע בביצה כ"ט א' ועיי' בתוספתא דתרומות פ"ג ה"ג ועיי' ברש"ם תרומות פ"ד ה"ג דמפריש בירו' שאם א' רוצה ליתן יותר מהמדה מותר לו לתרום במדה וצ"ע

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

ולא יתרום בסל ובקופה שמדתן ידועה, אפי' אינו³ מיוחד למדה ואינו מכויץ כלל למדה רק נוטל בזו משום שיש לו עכשיו כלי זה אפ"ה אסור שהאנשים יאמרו שבמדה הוא תורם כיון שמדתו ידועה

אבל תורם הוא בהן חציין או שלישי, כל שאינו ממלא את המדה, שבזה צריך לשער ואין המדה ידועה, אף על גב דבזה קל לשער כיון שאינו מצומצם לא הוי כתורם במדה, ולא יתרום בסאה חציה שהחציה מדה.

תרומת מעשר⁴, מעשר ראשון, מעשר שני, ומעשר עני, אין מפרישין אותם באומד⁵, אלא מודקדק בשיעורה במדה במשקל ובמנין ואפילו בזמן הזה, דתרומות ומעשרות דרבנן, שהרי שיעורה מפורש בתורה⁶.

ב. המניח פירות להיות מפריש עליהן ... מעות להיות

מפריש עליהן ... מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין

המניח פירות⁷ להיות מפריש עליהן עד שיעשו תרומה, כלומר שסומך על אלו ואוכל טבלים אחרים שיש לו, ואומר הרי תרומתן באותן פירות שהנחתי והקציתי לכך וקובע מקומן, אף ע"פ שאין מפרישין לכתחלה אלא מן המוקף אם הפריש הרי הן בחזקת קיימין וא"צ לחוש לא שמא נאבדו ולא שמא נתקלקלו, מלבד היין כמבואר להלן.

וכן המניח פירות⁸ להיות מפריש עליהן מעשרות, כלומר שסומך על אלו ואוכל טבלים אחרים שיש לו, ואומר הרי מעשרות באותן פירות שהנחתי והקציתי לכך וקובע מקומן, מפריש עליהן לכתחילה⁹ בחזקת שהן קיימין,

³ דרך אמונה שם לט

⁴ רמב"ם שם הלכה י

⁵ ולא קי"ל כאבא אלעזר בן גמלא דאמר כשם שתרומה גדולה ניטלת באומד ובמחשבה כך תרומת מעשר ניטלת באומד ובמחשבה אלא כסתם מתני' המונה משובח. רדב"ז שם.

⁶ ובדיעבד אם תרם מאומד אם כיון להשיעור הרי טוב, ואם פחת או הוסיף דינו כמו המרבה במעשרות או הממעיט שיתבאר בפ"א ממעשר הי"ד ט"ו וי"א שאם טעה בדבר מועט בכדי שהדעת טועה הוי כתרם כשיעור וי"א שבדיעבד אם תרם באומד אפי' טעה הרבה תרומתו תרומה כ"ז שלא הרבה או מיעט כמתכוין ולא כיון לעין יפה דאז הוי מרבה או ממעיט במעשרות. דרך אמונה שם פה

⁷ רמב"ם הלכות תרומות פרק ה הלכה כו

⁸ רמב"ם הלכות מעשר פרק ז הלכה ד

⁹ דין זה כבר כתבו רבנו בפ"ה מתרומות הכ"ו לענין תרומה אלא דשם בתרומה דצריך מן המוקף לכן כ' רבנו שם דמיירי שעבר והפריש וכאן דמיירי במעשרות דמותר לכתחלה שלא מן המוקף כנ"ל פ"א ה"ו לכן כ' כאן מפריש עליהן כו' היינו אף לכתחלה ולהראשונים שהבאנו לעיל שם דגם מעשרות צריך מוקף דינו הכא כמו בתרומה דרך אמונה שם כא

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

וא"צ לחוש לא שמא נאבדו ולא שמא נתקלקלו. מלבד היין כמבואר להלן, ואוכל ושותה¹⁰ עד שיעשו כל אותן הפירות שהניח מעשר ונותן ללוי.

וצריך לרשום¹¹ כל פעם דהיינו שיתחיל לעשות בצפוננו ויוסיף לעשות עד סוף דרום שאם יעשה סתם חל בתערובות וכיון שעשה רובן תרומה או מעשר בטל הטבל ברוב מה"ת וכשמפרישו אח"כ הו"ל מהפטור על החיוב.

ובחבית של יין אף אם רושם צריך ליזהר שלא יזיזה ממקומה דע"י נענוע מתערב היין ומבטל הטבל ומיהו עד מחצה עושה אותו תרומ"ע כיון דרובה טבל.

וכן אם הניח מעות להפריש עליהן מע"ש¹² אינו חושש שמא החלידו המעות.

ג. בשלשה פרקים בודקין את היין בקידום של מוצאי החג

ובהוצאת סמדר ובשעת כניסת מים בבוסר

המניח חבית¹³ יין להפריש עליו תרומות מעשרות על מקום אחר, בשאר השנה כשמניחה צריך לבדקה ואם בדק פעם אחת בשעה שהניח את החבית א"צ יותר לבדוק ויכול להפריש וסומך על חזקה שהוא יין. אבל כשמגיע א' מג' פרקים הללו שאז דרך היינות להחמיץ חייב לבדוק עוד הפעם. ואלו הם שלשה הפרקים¹⁴ שצריך לבדוק את היין שהניחו לפרוש עליו שמא החמיץ: א. בקדים של מוצאי החג, כלומר כשמנשבת רוח קדים שהוא רוח מזרחית במוצאי סוכות¹⁵ שהיא רוח חמה מאד ודוקא אם כבר נכנסה אז תקופת תשרי אבל אם משכה תקופת תמוז עדיין אז א"צ לבדוק. ב. בהוצאת הסמדר כלומר כתום פרח וענביו נראין באשכול כסדרן, ג. בשעת כניסת מים לבוסר, כלומר כשהענבים כפול הלבן¹⁶ נקראין בוסר וכשלחלוחית נכנסת וגדילה בתוכו שיכול לעצור מהן כל שהוא, זהו כניסת מים וצריך לבדוק כל שנה ושנה באלו הג' פרקים¹⁷.

¹⁰ כגון שהניח יין

¹¹ הו"א דמאי סי' ט"ו סק"ג ועי' בירו' ספ"ג דהלה

¹² דרך אמונה תרומות שם רפ מתוספתא גיטין פ"ג ה"ד

¹³ מאירי גיטין ל"א א' ותוס' הרא"ש קדושין ע"ט א'

¹⁴ רמב"ם הלכות תרומות שם הלכה כה

¹⁵ רש"י גיטין ל"א א' ויל"ע אם הכונה מוצאי יום טוב ראשון של סוכות או יום טוב אחרון דהיינו ש"ע ובתי"ט ספ"ג דגיטין מוכח שמפרש מוצאי יום טוב האחרון וכן מוכח בתו' גיטין ל"א ב' ד"ה בקידום. דרך אמונה – ציון ההלכה שם ס"ק תקנב

¹⁶ כפי' ראשון ברש"י שם וכן הסכימו התוס' והמאירי שם

¹⁷ ובירו' מסופק אם הניח כמה חביות אם סגי לבדוק א' מהן או שצריך לבדוק כל א' וא'

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

ויין מגתו כלומר שעשה יין חדש א"צ לבדוקו עד מ' יום, והוא בחזקת יין ואפי' בא אחד מהפרקים הנזכרים תוך מ' יום א"צ לבדוק¹⁸ ומפרישין עליו בחזקת שהוא יין עד מ' יום.

דף לא:

ד. אם אברו... חלוקין עליו חביריו על רבי אלעזר

הפירות שהניחן מהפריש עליהן כנזכר, מצאן שאברו¹⁹ ה"ז חושש לכל הטבלים שהפריש מהם ואינו תרומה ומעשר ודאי. אלא ספק וצריך לחזור לתרום ולעשר על כל הפירות שהפריש עליהן מספק בלי ברכה.

ואם מצאן שנתקלקלו²⁰ כגון שהרקיבו הפירות אין חושש אלא עד שעה שאפשר להן להרכיב, וכן במעות בזמן שאפשר להן להחליד.

וביין, אם לאחר זמן²¹ בדקה שוב ומצאה חומץ²², מעת שבדקה תחלה עד ג' ימים ודאי יין²³, וכל יין שחשב אותן הימים שהתרומה שלו בחבית זו הרי הוא מתוקן, מכאן ואילך ספק וצריך להפריש ממנו תרומה שנייה, מכל מה שהפריש על זה מחבית זו ויפריש מיני' ובי' שאם יפריש ממקום אחר אפשר שיפריש מחיוב על הפטור כיון שהוא ספק. ויש פוסקים²⁴ שהוא ודאי חומץ [חוץ מג' ימים הראשונים] דהעמיד טבל על חזקתו ויכול לחזור ולהפריש בברכה כיון שיש רעותא לפנינו.

ואפשר שאם בדקה באחד מזמני הפרק הנזכרים א"צ לחוש למפרע שאז הזמן שהיינות מחמיצין וצ"ע²⁵.

וביין מגיתו אם מצא חומץ תוך מ' יום א"צ לחוש למפרע ורק מזמן שמצא ואילך ואם מצא חומץ אחר מ' יום א"צ לחוש למפרע רק עד מ' יום²⁶.

¹⁸ בירו' ב"ב פ"ו ה"א הוא בעיא אבל בירו' ספ"ג דגיטין מבואר שהוא פלוגתא דר' יהודה ורבנן ולפמ"ש"כ הכ"מ דעם רבנו שפסק בר' יהודה משום דס"ל דלא פליגי רבנן עלי' א"כ בזה שמפורש דפליגי רבנן עלי' יש לפסוק כרבנן שאינו חושש וכ"ד הר"י קורקוס דקי"ל כרבנן בזה. דרך אמונה – ציון ההלכה שם ס"ק תקסב

¹⁹ רמב"ם הלכות תרומות פרק ה הלכה כו, והלכות מעשר פרק ז הלכה ד

²⁰ רשב"א וריטב"א החדשות ונמוקי גיטין ל"א א' בשם ירו' ותוספתא

²¹ רמב"ם הלכות תרומות שם הלכה כד

²² אבל אם רק ריחו חומץ ושעמו יין דינו כיון:

²³ שאילו הי' מתחיל להחמיץ אז ג' ימים קודם כבר ריחו חומץ וכיון שלא הרגיש בריח חומץ ע"כ שעד ג' ימים עדיין הי' יין

²⁴ רשב"א נדה ב' ב' וריטב"א קדושין ע"ט א' [ובנדה הביא ב' דעות] ורשב"ץ בנדה שם וכולם תמהו על רבנו שפסק במקוה כרבנן שהוא ודאי וכאן פסק בר"ש שהוא ספק והביאו שיש פוסקים בשניהם כר"ש אבל הם הסכימו דבשניהם הלכה כחכמים וכן הרש"ם בספ"ג דתרומות תמה על רבנו ועי' במרכה"מ ובשעה"מ ובאבי עזרי מש"כ לתרץ קושייתם על רבנו.

²⁵ דרך אמונה שם רס

²⁶ דרך אמונה שם רעד רעה

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

ה. מקוה שנמדד ונמצא חסר כל טהרות שנעשו על גביו למפרע בין ברשות היחיד בין ברה"ר טמאות

מקוה שנמדד²⁷ ונמצא חסר בין שהיה המקוה ברשות הרבים²⁸ בין שהיה ברשות היחיד, כל הטהרות²⁹ שנעשו על גביו למפרע טמאות שהרי המקוה חסר לפנינו, עד שיוודע הזמן שנמדד בו והיה שלם³⁰.

ו. בג' פרקים מוזכרין את התבואה ... בשלשה פרקים מוזכרין את היין בפרוס הפסח ובפרוס עצרת ובפרוס החג ושמן מעצרת ואילך ... הלכתא ... לשותפין

אחד מהשותפין שבא ליישן הפירות עד זמן הידוע למכור אותם פירות, אין חבירו מעכב עליו, אבל משהגיע זמן המכר יכול כל אחד מהם למכור ואין

²⁷ שו"ע ונו"כ יו"ד ר"א ע"א

²⁸ כלומר אף על גב דבעלמא קי"ל ספק טומאה ברה"ר טהור הכא אמרינן העמד טמא על חוקתו. ש"ך שם קמה

²⁹ בט"ז ס"ל שגם בטומאה דרבנן וכ"כ בבאר היטב שם קה ועיי' בלחם ס"ק רס"ו ושמלה ס"ק קי"ז דהיינו אפי' אשה שהיא טמאה רק מחמת כתם דרבנן, עיי' בגד"ש ס"ק ע"ט דה"ה במבילת כלים הדרשים ואפי' בכלי זכוכית דאין הטבילה רק מדרבנן ג"כ דינא הכי עכ"ל אך בביאור הגר"א קכב כתב דוקא בדאורייתא, ובאמרי ברוך שם כתב יעוין במשנה למלך פרק י ממקואות שמישיג עליו דאין דין זה רק בטומאה דאורייתא, (יעוין כאן בש"ך ס"ק קמ"ד) שהרמב"ם אינו פוסק כרבי יוסי כתב עוד המל"מ שם דהא דבטמא דרבנן ספיקו טהור דוקא בולד הטומאה אבל באב הטומאה אף שהוא מד"ס כגון כו' ועי' עוד במל"מ פ"ד מהלכות בכורות הלכה א' בסוף הפסק אחר שנשא ונתן בהלכה העלה דלא אמרינן ספק דרבנן לקולא אלא היכא שנעשה שום דבר המתירו רק שיש ס' אם נעשה בזמן המתירו או בשיעור המתירו. אבל כל שיש ספק אם נעשה כלל דבר המתירו בכי האי ספיקו לחומרא וכתב דלפ"ז נ"ל דמה דתנן פ"ב דמקואות דספק טבל לא טבל דבטומאה דרבנן ספיקו טהור מיירי דוקא דירדו לטבול וספק אם טבל כדינו דהיינו שטבל כל גופו או לא או ספק אם היה בו דבר חוצץ אבל אם מסופק אעיקרא דמלתא אם טבל אם לאו לא אזלינן לקולא אף בדרבנן ואפשר ג"כ לומר דהיכא דפשיטא ליה דירד לטבול וספק אם טבל ספיקו טהור אבל אם מספקא ליה אם ירד לטבול ספיקו טמא והדרבר צריך תלמוד עכ"ד ועיי' מ"ש לעיל סוס"י ק"י בדיני ס"ס אות ד' על זה. פ"ת מד

³⁰ עיי' בשו"ת פסקי ריקאנטי האחרונים סי' י"א מובא בדרכ"ת שכג בדבר מקוה שנמדד ונמצא חסר משיעורו בזמ"ז שרגילין להוסיף בו מים חמין אלא שלפעמים מוציאים מהמקוה עצמו איזה שיעור של מים לחממו וקצתן מוסיפין עליו ע"י ששואבין אותו מהבאר ומחממין אותם ומטילין לתוכו ובמקוה זה הי' למטה הרבה משיעור מ' סאה מסמר א' ומשרת המקוה אומר שהמסמר הזה הי' לו לסימן לשיעור המקוה מה יהי' משפט הנשים שטבלו במקוה הלז אם צריכות לחזור ולטבול או לא עכ"ל השאלה ופלפל שם מכת ס"ס ספק אם השעה שטבלה היו בו מ' סאה מים כשרים ספק לא היו בו ואת"ל שלא הי' בו שמא עם המים השאובים שהוסיפו בו כדי לחממו הי' בו מ' סאה וכיון דיש בו רוב מים כשרים הרי המקוה כשר מדאורייתא ושקיל ומרי בזה באורך והעלה דצריכות הנשים לטבול עוד הפעם עיי' שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת גיטין

חבירו יכול לעכב עליו, ואם אין זמן ידוע למכור אותם פירות ורוצה אחד מהם ליישנם, חבירו מעכב עליו שיכול לומר עכשיו זמנו הוא.

הדרן עלך כל הגט
